Dönem : 4
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 60

Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporu (1/85)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 71 - 1742/2014

4 . 4 . 1974

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 2 . 1974 tarihinde kararlaştırılan «Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına Dair Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ile eki sözleşme ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu tarafından, kuruluşun amacına uygun olarak, üye ülkelerin kişi halleri mevzuatında yakınlaşma sağlamak, kanunlarındaki boşlukları doldurmak, vatandaşlarının diğer üye devletler ülkesinde bulundukları sırada kişi halleri ile ilgili işlemlerinde kolaylık görmelerini temin etmek gayesi ile bir seri sözleşme hazırlanmış ve bu sözleşmeler üye devletler tarafından imzalanarak yürürlüğe konmuştur.

Bu cümleden olarak, bu kez 13 Eylül 1973 tarihinde İsviçre'nin Bern şehrinde imzalanan «Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına dair Sözleşme» esas itibarıyle, Âkit devletlerin vatandaşlık kanunlarındaki boşlukları doldurmak suretiyle vatansızlık hallerinin sayısının azaltılmasını ve böylelikle, çocukların doğumlarında vatansız hale düşmelerini ve bunun sonucu olarak ilerde karşılaşılacak sorunları başlangıçta ortadan kaldırmayı amaç gütmektedir.

Sözleşmenin birinci maddesi Âkit devletlerden birinin vatandaşı olan bir kadının çocuğunun, vatansız kalması halinde, ananın vatandaşlığını kazanacağını; ikinci maddesi, babanın mülteci olması halinde çocuğun durumunu; üçüncü maddesi, bu Sözleşmenin hangi tarihte doğmuş çocuklara uygulanacağını; dördüncü maddesi, Âkit devletlerin hangi hallerde ihtirazî kayıt dermeyan edebileceğini ve buna ilişkin usulleri; beşinci maddesi, Sözleşmenin, daha lehte olan iç hukuk veya uluslararası sözleşme hükümlerinin uygulanmasına engel olmayacağını hükme bağlamaktadır. 6, 7, 8, 9 ve 10 ncu maddeleri de, Sözleşmenin onaylanmasına, yürürlüğe girmesine, uygulama alanlarına, katılma ve feshine ilişkin usul hükümlerini kapsamaktadır.

Bu Sözleşme, Türk Vatandaşlık mevzuatına tam bir uygunluk göstermekte ve bir yönüyle de, 403 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununun uygulanmasında tereddüt yaratan «babanın mülteci olması halini» açıklığa kavuşturmaktadır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No: 1/85
Karar No: 12

15 . 5 . 1974

Yüksek Başkanlığa

«Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına dair Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı», ilgili Bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyle, Komisyonumuzda incelenip görüşülmüştür.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede açıklanan hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalaa edilmiş ve adı geçen tasarının aynen kabul edilmesine, 9 Mayıs 1974 günlü toplantıda karar verilmiştir.

İçişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı	Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
Zonguldak	Zonguldak	İstanbul	Konya
Cahit Karakaş	*M. Zeki Okur*	*Reşit Ülker*	*Ali Kökbudak*
Ankara	Bursa	İstanbul	İstanbul
Sabahattin Selek	*Mehmet Emekli*	*Hasan Aksay*	*Cemal Süer*

İstanbul
Halûk Ülman

İçişleri Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No: 1/85
Karar No: 10

6 . 6 . 1974

Yüksek Başkanlığa

Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına dair Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşme sonunda, gerekçede de belirtilmiş olduğu üzere, Âkit Devletlerin vatandaşlık kanunlarındaki boşlukları doldurmak suretiyle, çocukların doğumlarında vatansız hale düşmelerini önlemeye mütedair Sözleşmenin onaylanması maksadına matuf olarak hazırlanmış bulunan tasarı, Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı İçel *Hikmet Baloğlu*	Bu Rapor Sözcüsü İçel *İbrahim Göktepe*	Adana *Ahmet Topaloğlu*	Afyon Karahisar İbrahim Elmalı İmzada bulunamadı
Ağrı *Kerem Şahin*	Bitlis Abidin İnan Gaydalı İmzada bulunamadı	Çorum *Etem Eken*	Gaziantep Mehmet Özkaya İmzada bulunamadı
Hakkâri *Mikâil İlçin*	İstanbul M. Kâzım Özeke İmzada bulunamadı	Kastamonu Hilmi Öztürk İmzada bulunamadı	Kütahya *Mehmet Ersoy*
Malatya Ahmet Karaaslan İmzada bulunamadı	Mardin *Seyfi Güneştan*	Niğde Mehmet Bıyık İmzada bulunamadı	Sivas *İhsan Karaçam*
	Tokat Ali Kurt İmzada bulunamadı	Van *İhsan Bedirhanoğlu*	Yozgat *Mustafa Asri Ünsür*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına dair Sözleşme'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 13 Eylül 1973 tarihinde Bern'de imzalanan Vatansızlık Hallerinin Sayısının Azaltılmasına dair Sözleşme'nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

25 . 2 . 1974

Başbakan *B. Ecevit*	Devlet Bakanı Başbakan Yrd. *N. Erbakan*	Devlet Bakanı *O. Eyüboğlu*	Devlet Bakanı *İ. H. Birler*
Devlet Bakanı *S. A. Emre*	Adalet Bakanı *Ş. Kazan*	Millî Savunma Bakanı *H. Işık*	İçişleri Bakanı *O. Asiltürk*
Dışişleri Bakanı V. *H. Işık*	Maliye Bakanı *D. Baykal*	Millî Eğitim Bakanı *M. Üstündağ*	Bayındırlık Bakanı *E. Çevikçe*
Ticaret Bakanı *F. Adak*	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı *S. Cizrelioğlu*	Güm. ve Tekel Bakanı *M. Türkmenoğlu*	Gıda-Tar. ve Hay. Bakanı *K. Özal*
Ulaştırma Bakanı *F. Güley*	Çalışma Bakanı *Ö. Sav*	Sanayi ve Tek. Bakanı *A. Doğru*	En. ve Tab. Kay. Bakanı *C. Kayra*
Turizm ve Tan. Bakanı *O. Birgit*	İmar ve İskân Bakanı *A. Topuz*	Köy İşleri ve Koop. Bakanı *M. Ok*	Orman Bakanı *A. Şener*

Genç. ve Spor Bakanı
M. Y. Mete

VATANSIZLIK HALLERİNİN SAYISININ AZALTILMASINA DAİR SÖZLEŞME

Vatansızlık hallerinin azaltılmasını arzu eden ve bu Sözleşmeyi imzalayan Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu üyesi Devletler, aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır.

MADDE — 1

Âkit Devletlerden birinin vatandaşı olan bir kadının çocuğu, vatansız kalması halinde, doğumla anasının vatandaşlığını kazanır. Bununla beraber, anaya ait nesep, vatandaşlık bakımından ancak, nesebin tespit edildiği gün geçerli oluyorsa, küçük çocuk o gün anasının vatandaşlığını kazanır.

MADDE — 2

Yukarıdaki maddenin uygulanması bakımından, mülteci vasfını taşıyan babadan dünyaya gelmiş olan çocuk, babasının vatandaşlığını kazanmamış gibi telâkki edilir.

MADDE — 3

Yukarıdaki maddeler hükümleri Âkit Devletlerden her birinde, bu Sözleşmenin o Devlette yürürlüğe girmesinden sonra doğmuş çocuklara veya, bu tarihte henüz küçük olanlara uygulanır.

MADDE — 4

Her Âkit Devlet, imza, altıncı maddede öngörülen bildirim veya kabul sırasında

a) Yukarıdaki maddelerin uygulanmasını bir Âkit Devlet ülkesinde doğmuş çocuklara inhisar ettirmek,

b) İkinci maddeyi uygulamak,

c) İkinci maddeyi ancak, babanın, kendi ülkesinde mülteci olarak tanınması halinde uygulamak hakkını saklı tuttuğunu beyan edebilir.

Yukarıdaki fıkrada öngörülen ihtirazî kayıtlar, sadece İsviçre Federal Hükümetine yapılacak bir bildirimle, kısmen veya tamamen, her zaman geri alınabilir.

İsviçre Federal Hükümeti, bu made uyarınca konulmuş veya geri alınmış bütün ihtirazî kayıtlardan, Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

MADDE — 5

Bu Sözleşme, annenin vatandaşlığının verilmesinde daha elverişli olan iç hukuk kaidelerinin veya Uluslararası Sözleşmelerin uygulanmasına engel olmaz.

MADDE — 6

Mümzî Devletler, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde yürürlüğe girmesi için gerekli işlemlerin yapıldığını İsviçre Federal Hükümetine bildireceklerdir.

İsviçre Federal Hükümeti yukarıdaki fıkraya göre yapılmış her bildirimden Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

MADDE — 7

Bu Sözleşme, altıncı madde uyarınca yapılan ikinci bildirimin tevdii tarihinden itibaren otuzuncu gün yürürlüğe girecek ve bu andan itibaren söz konusu işlemi tamamlamış olan iki Devlet arasında geçerli olacaktır.

Yukarıdaki maddede öngörülen işlemi sonradan tamalayan her Âkit Devlet için Sözleşme, bildiriminin tevdii tarihinden itibaren otuzuncu gün geçerli olacaktır.

MADDE — 8

Bu Sözleşme her Âkit Devletin anavatan topraklarının tamamında bihakkın uygulanır.

Her Devlet, imza, bildirim ya da katılma sırasında veya daha sonra, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir bildirim ile, bu Sözleşme hükümlerinin anavatan dışı topraklarının ve uluslararası sorumluluğunu taşıdığı devlet veya ülkelerin birinde veya birkaçında uygulanacağını beyan edebilir. İsviçre Federal Hükümeti, bu son bildirimden her Âkit Devleti ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Bu Sözleşme hükümleri, bildirimde belirtilen devlet veya ülkelerde, söz konusu bildirimin İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihten itibaren altmışıncı gün yürürlüğe girecektir.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümleri uyarınca beyanda bulunmuş olan her Devlet, sonradan, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir bildirim ile, bu Sözleşmenin ilk bildirimde belirtilen devlet veya ülkelerin birinde veya birkaçında uygulanmasına son verileceğini, her zaman bildirebilir.

İsviçre Federal Hükümeti Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini, bu yeni bildirimden haberdar edecektir.

Bu Sözleşme, anılan bildirimin İsviçre Federal Hükümetine tevdi edildiği tarihten itibaren altmışıncı gün, söz konusu devlet veya ülkede uygulamadan kalkacaktır.

MADDE - 9

Avrupa Konseyine veya Uluslararası Kişi Halleri Komisyonuna üye olan, 28 Temmuz 1951 tarihinde Cenevre'de imzalanan «Mültecilerin Statüsüne ilişkin Sözleşme»ye veya 31 Ocak 1967 tarihli «Mültecilerin Statüsü hakkında Protokol»a taraf bulunan her Devlet, bu Sözleşmeye katılabilir. Katılma belgesi, İsviçre Federal Hükümeti nezdine tevdi edilecektir. İsviçre Federal Hükümeti, Âkit Devletlerden her birini ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini, her katılma belgesi tevdiinden haberdar edecektir, Sözleşme, katılan Devlet bakımından, katılma belgesinin tevdi edildiği tarihten itibaren otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.

Katılma belgesinin tevdii, ancak bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra mümkündür.

MADDE - 10

Bu Sözleşme, süresiz yürürlükte kalacaktır. Bununla beraber, her Âkit Devlet, İsviçre Federal Hükümetine göndereceği yazılı bir bildirimle her zaman Sözleşmeyi feshetmek hakkına sahip olacak ve adı geçen Hükümet, diğer Âkit Devletleri ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu bildirimden haberdar edecektir.

Bu fesih hakkı, altıncı maddede öngörülen bildirimden veya katılmadan itibaren bir yıllık bir süre tamamlanmadan kullanılamaz.

Fesih hakkı, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen bildirimin İsviçre Federal Hükümetince alındığı tarihten itibaren altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

Usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış ve aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek ve aslına uygunluğu onaylanmış birer örneği diplomasi yolu ile Âkit Devletlerden her birine ve Uluslararası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine gönderilmek üzere, bir tek nüsha halinde, onüç Eylül bindokuzyüz yetmişüç günü Bern'de tanzim olunmuştur.